

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 6 MARTIE 1974¹

**Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A.
și Commercial Solvents Corporation
împotriva
Comisiei Comunităților Europene**

Cauzele conexate 6 și 7/73

În cauzele conexate 6 și 7/73,

ISTITUTO CHEMIOTERAPICO ITALIANO S.P.A., reprezentată de J. J. A. Ellis, avocat la „Hoge Raad” în Țările de Jos,

COMMERCIAL SOLVENTS CORPORATION, reprezentată de B. H. ter Kuile, avocat la „Hoge Raad” în Țările de Jos, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui Jacques Loesch, avocat, 2, rue Goethe,

reclamante,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de domnii B. van der Esch și A. Marchini-Camia, consilierii săi juridici, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Emile Reuter, consilier juridic al Comisiei, 4, boulevard Royal,

pârâtă,

având ca obiect o cerere în anularea Deciziei 72/457/CEE, adoptată de Comisie la 14 decembrie 1972 (JO L 299, 31 decembrie 1972, p. 51) în temeiul articolului 86 din Tratatul CEE,

CURTEA,

constituită din domnii R. Lecourt, președinte, A. M. Donner (raportor) și M. Sørensen, președinți de cameră, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh și A. J. Mackenzie Stuart, judecători,

avocat general: J. P. Warner,
grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Întrucât s-a stabilit că, în urma consultării societății Commercial Solvents Corporation, constituită în temeiul legislației statului Maryland și având sediul social în New York (denumită în continuare „CSC”), societatea Istituto Chemioterapico Italiano din Milano

¹ Limba de procedură: engleza.

(denumită în continuare „Istituto”) a declarat că se află în imposibilitatea de a livra aminobutanol societății Laboratorio Chimico Farmaceutico Giorgio Zoja (denumită în continuare „Zoja”), căreia îi furnizase, în cursul anilor 1966-1970, cantități importante de aminobutanol, materie primă pentru producerea de etambutol de către Zoja.

2 Întrucât Zoja a solicitat Comisiei să constate că exista o încălcare a articolelor 85 și 86 din Tratatul CEE, aceasta din urmă a inițiat, prin scrisoarea din 25 aprilie 1972, în temeiul articolului 3 din Regulamentul nr. 17/62, procedura pentru pretinsa încălcare a articolului 86 din tratat împotriva societăților CSC și Istituto, notificându-le, în conformitate cu articolul 19 din Regulamentul nr. 17/62 și articolul 3 din Regulamentul nr. 99/63, obiecțiile luate în considerare.

3 Prin Decizia din 14 decembrie 1972 (JO L 299, 3 decembrie 1972, p. 51), Comisia a constatat că sistarea, începând cu noiembrie 1970, a livrărilor de materii prime către societatea Zoja pentru producția de etambutol constituie o încălcare a articolului 86 de către societățile CSC și Istituto.

4 Prin urmare, Comisia a dispus măsurile pe care le-a considerat necesare pentru încetarea încălcării și a aplicat în mod solidar celor două societăți în cauză o amendă de 200 000 unități de cont.

5 Prin cererile depuse la grefă la 17 februarie 1973, Istituto și CSC au introdus acțiuni în anularea deciziei respective.

Întrucât, prin ordonanța din 8 mai 1973, cele două cauze au fost conexe în scopul procedurii, este necesar să se pronunțe o singură hotărâre în limba de procedură a cauzei 7/73.

I — Cu privire la aplicarea articolului 86

6 Întrucât s-a stabilit că CSC a cumpărat în 1962 o participație de 51 % din acțiunile societății Istituto.

În cadrul comitetului executiv și al consiliului de administrație ale societății Istituto, reprezentanții CSC dețin 50 % din locuri, iar președintele consiliului, care are vot decisiv în caz de egalitate a voturilor în cadrul consiliului, este un reprezentant al CSC.

Deși administratorii delegați (consiglieri delegati) care aveau puteri depline pentru a administra Istituto au fost aceleași persoane înainte și după 1962, aceștia sunt obligați, după anul respectiv, să obțină aprobarea comitetului executiv pentru investițiile de o anumită valoare.

7 CSC se ocupă, printre altele, de producția și vânzarea de produse obținute prin nitrarea parafinei, printre care și nitropropanul și unul din derivații acestuia, aminobutanolul, produs intermediar în procesul de producție a etambutolului.

Până în 1970, Istituto a funcționat ca distribuitor de nitropropan și aminobutanol produse de CSC în Statele Unite.

Întrucât la începutul anului 1970 a decis să nu mai continue aprovizionarea pieței comune cu aceste produse, CSC a informat Istituto că produsele respective nu îi mai pot fi furnizate decât în cantitățile pe care s-a angajat să le distribuie.

După acea dată, CSC și-a schimbat politica și a furnizat societății Istituto numai dextro-aminobutanol, spre a fi transformat în etambutol în vrac pentru vânzare în CEE și în exteriorul acesteia, precum și pentru nevoile proprii, iar între timp Istituto și-a dezvoltat propriile specialități pe bază de etambutol.

8 Prin urmare, este necesar să se analizeze succesiv următoarele întrebări:

- a) dacă există o poziție dominantă în sensul articolului 86;
- b) ce piață trebuie luată în considerare pentru a stabili poziția dominantă;
- c) dacă în cazul de față a avut loc o exploatare abuzivă a unei poziții dominante;
- d) dacă această exploatare abuzivă poate aduce atingere comerțului între statele membre; și
- e) dacă reclamantele s-au comportat în fapt ca o unitate economică.

Argumentele privind încălcarea normelor de procedură și motivarea insuficientă a deciziei sunt examinate în acest cadru.

a) Cu privire la poziția dominantă

9 Întrucât reclamantele contestă constatările din decizia atacată, potrivit cărora grupul CSC-Istituto „deține o poziție dominantă pe piața comună pentru materia primă necesară producției de etambutol”, acest grup beneficiind în fapt „de un monopol mondial pentru producția și vânzarea de nitropropan și aminobutol”.

10 Reclamantele se bazează în acest sens pe documente din care reiese că aminobutolul este produs de către cel puțin încă o societate italiană pe bază de butanon, că o a treia societate italiană produce etambutol pe bază de alte materii prime, că o societate franceză produce nitropropan în mod independent și că o altă întreprindere a introdus pe piață tiofenol, produs despre care se spune că este utilizat în prezent în Europa de Est pentru a produce etambutol.

11 CSC a prezentat o declarație a unui expert, potrivit căreia există cel puțin o metodă practică pentru a putea produce nitropropan printr-un alt procedeu decât cel utilizat de CSC și cel puțin trei procedee cunoscute pentru a putea produce aminobutanol fără a utiliza nitropropan.

12 În cursul procedurii administrative, reclamantele s-au bazat deja pe o parte din aceste date pentru a solicita ca, înainte de a adopta o decizie, Comisia să efectueze o expertiză pentru a verifica pretinsul monopol al CSC în ceea ce privește producția de materii prime pentru producerea de etambutol.

Comisia a respins această cerere, considerând că elementele invocate, chiar dacă sunt stabilite, nu afectează substanța expunerii sale de obiecții.

În prezenta procedură, reclamantele și-au reînnoit cererea privind efectuarea unei expertize cu privire la punctul contestat.

13 Comisia a răspuns, fără să fie contestată în mod serios, că producția de nitropropan a societății franceze se află în prezent în stadiu experimental și că cercetările acestei societăți au fost dezvoltate ulterior faptelor incriminate.

Informațiile privind posibilitatea de a produce etambutol prin utilizarea tiofenolului sunt prea vagi și nesigure pentru a fi în mod serios luate în considerare.

Declarația expertului prezentată de CSC nu ia în considerare decât procedeele bine cunoscute despre care nu s-a putut dovedi că se pretează utilizării la scară industrială și unor prețuri care să permită comercializarea.

Producția celor două societăți italiene citate este de mică anvergură și destinată nevoilor proprii, astfel încât procedeele utilizate nu se pretează unei comercializări semnificative și rentabile.

14 Comisia a prezentat raportul unui expert de la Zoja, potrivit căruia producția de aminobutanol pe bază de butanon la scară industrială considerabilă nu este posibilă decât cu mari costuri și cu riscuri, fapt contestat de reclamante care se bazează pe cele două expertize, potrivit cărora o astfel de producție nu implică probleme sau costuri excesive.

15 Acest diferend nu are mare importanță practică din moment ce este vorba, în esență, despre procedee de natură experimentală, netestate la scară industrială, care în cazul celorlalte au ca rezultat producții modeste.

În această privință, nu se pune întrebarea dacă Zoja ar fi putut, eventual prin adaptarea instalațiilor și procedeele de producție, să continue producția de etambutol pe bază de alte materii prime, ci dacă CSC deținea o poziție dominantă pe piața materiilor prime pentru producerea de etambutol.

Numai prezența pe piață a unei materii prime care poate înlocui fără mare dificultate nitropropanul sau aminobutanolul pentru producerea de etambutol este suficientă pentru a invalida argumentul că CSC deține o poziție dominantă în sensul articolului 86.

Pe de altă parte, invocarea procedeele alternative posibile și de natură experimentală ori practicate la scară mică, nu este în măsură să respingă argumentele deciziei atacate.

16 Nu se contestă faptul că marii producători de etambutol pentru piața mondială, și anume CSC, Istituto, American Cyanamid și Zoja folosesc exclusiv materiile prime produse de CSC.

În comparație cu producția și vânzarea de etambutol ale acestor întreprinderi, producția și vânzarea altor producători este de importanță minoră.

Prin urmare, Comisia era îndreptățită să concluzioneze că „în prezent nu este posibil să se utilizeze, în condiții de concurență economică, metode de producție la scară industrială de etambutol pe bază de materii prime diferite”.

17 Prin urmare, Comisia a fost îndreptățită să respingă cererea privind expertiza.

18 Din aceleași motive trebuie respinsă și cererea făcută în cursul prezentei proceduri, faptul că CSC deținea o poziție dominantă pe piața mondială pentru producția și vânzarea de materii prime în cauză fiind stabilit potrivit legii.

b) Cu privire la piața de luat în considerare

19 Întrucât reclamantele se bazează pe capitolul II-C al șaselea considerent din decizia atacată pentru a concluziona că, în opinia Comisiei, piața de luat în considerare pentru a stabili poziția dominantă este cea a etambutolului.

O astfel de piață nu există, întrucât etambutolul nu face parte din piața mai extinsă a medicamentelor antituberculoase, caz în care ar fi în concurență cu alte medicamente interschimbabile în mare măsură.

Întrucât nu există o piață a etambutolului, este imposibil să se constituie o piață separată a materiilor prime pentru producția de etambutol.

20 Comisia răspunde că a luat în considerare poziția dominantă pe piața comună pentru materiile prime necesare la producția de etambutol.

21 Întrucât atât în capitolul II-B, cât și în secțiunea din capitolul II-C din decizie care precedă constatarea că reclamantele au manifestat un comportament care „constituie, prin urmare, un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86” (II-C al patrulea considerent), se pune numai problema pieței materiilor prime pentru producția de etambutol.

Considerând că „respectivul comportament restricționează debușurile de materii prime și producția de etambutol și constituie, prin urmare, una dintre practicile abuzive interzise în mod expres de articolul în cauză”, decizia atacată nu are în vedere piața etambutolului decât pentru a determina efectele comportamentului vizat.

Deși o astfel de examinare este de natură să permită o mai bună apreciere a efectelor pretensei încălcări, este, cu toate acestea, lipsit de importanță în ceea ce privește determinarea pieței de luat în considerare pentru constatarea unei poziții dominante.

22 Contrar argumentelor reclamantelor, este posibil să facă distincție între piața materiilor prime necesare la fabricarea unui produs și piața pe care acest produs este comercializat.

Prin urmare, un abuz de poziție dominantă pe piața materiilor prime poate avea ca efect restricții asupra concurenței pe piața pe care se comercializează produsele derivate, care trebuie luate în considerare la aprecierea consecințelor încălcării, chiar dacă piața produselor derivate nu constituie o piață în sine.

Argumentele reclamantelor în acest sens și, prin urmare, cererea acestora pentru dispunerea unei expertize pe această temă sunt lipsite de relevanță și trebuie respinse.

c) Cu privire la exploatarea în mod abuziv a poziției dominante

23 Întrucât reclamantele afirmă că nu li se poate imputa sistarea livrărilor de aminobutanol către Zoja, dar că această sistare se explică prin faptul că în primăvara anului 1970 Zoja a informat Istituto că renunță la cumpărarea de cantități mari de aminobutanol convenite în contractul în vigoare la data respectivă între Istituto și Zoja.

Atunci când, la sfârșitul anului 1970, Zoja a contactat din nou Istituto pentru a obține produsul respectiv, aceasta era obligată, după consultarea cu CSC, să îi răspundă că între timp CSC și-a schimbat politica comercială și că produsul respectiv nu mai era disponibil.

Schimbarea politicii CSC a fost inspirată de aprecierea legitimă a avantajului de a-și extinde producția la fabricarea de produse finite și de a nu se limita la cea de materii prime sau de produse intermediare.

Conform politicii respective, CSC a decis să îmbunătățească produsul său și să nu mai livreze aminobutanol începând din acel moment, excepție făcând angajamentele deja asumate de distribuitorii săi.

24 Din documente și din dezbateri rezultă că livrările de materii prime s-au limitat, în ceea ce privește CEE, la societatea Istituto, care, astfel cum s-a precizat în cererea depusă de CSC, în 1968 a început să-și dezvolte propriile specialități pe bază de etambutol, în noiembrie 1969 a obținut de la guvernul italian aprobarea necesară pentru producție, iar în 1970 a început să producă propriile specialități.

Atunci când Zoja s-a informat dacă poate obține livrări noi de aminobutanol, i s-a răspuns negativ.

CSC a decis să limiteze, dacă nu să sisteze complet, livrările de nitropropan și aminobutanol către terți, pentru a-și facilita accesul la piața produselor derivate.

25 Cu toate acestea, o astfel de întreprindere, care deține o poziție dominantă în producția de materii prime și, prin urmare, este în măsură să controleze aprovizionarea producătorilor de produse derivate, nu poate, pe motiv că a decis să înceapă propria producție de produse derivate, decizie prin care devine concurența clienților săi anteriori, să adopte un comportament de natură să elimine concurența acestora, și anume, în cazul de față, să elimine unul dintre principalii producători de etambutol pe piața comună.

Întrucât un astfel de comportament este contrar obiectivelor formulate la articolul 3 litera (f) din tratat, explicitate prin articolele 85 și 86, rezultă că deținătorul unei poziții dominante pe piața materiilor prime care, în scopul de a rezerva aceste materii pentru producția proprie de produse derivate, refuză să le livreze unui client care este și el producător de astfel de produse derivate cu riscul de a elimina orice concurență din partea acestui client, exploatează în mod abuziv poziția sa dominantă în sensul articolului 86.

În acest context, nu este important să se cunoască dacă sistarea livrărilor în primăvara anului 1970 a fost rezultatul anulării cumpărărilor de către Zoja, deoarece din expunerea reclamantelor reiese că, în cele din urmă, livrările prevăzute în contractul de vânzare de aminobutanol ar fi încetat în orice caz.

26 De asemenea, nu este necesar să se examineze, astfel cum au solicitat reclamantele, dacă nevoile de aminobutanol ale societății Zoja erau urgente în 1970 și 1971 sau dacă societatea respectivă dispunea încă de mari cantități din produsul respectiv care să îi permită să își reorganizeze producția în timp util, întrucât această întrebare nu este relevantă pentru aprecierea comportamentului reclamantelor.

27 CSC a mai afirmat că producția sa de nitropropan și aminobutanol trebuie apreciată în contextul nitrării parafinei, unde nitropropanul este numai unul din produsele derivate, și că, în mod asemănător, aminobutanolul este doar unul din produsele derivate ale nitropropanului.

Prin urmare, posibilitățile de a fabrica produsele în cauză nu sunt nelimitate, ci depind, parțial, de posibilitățile de a comercializa celelalte produse derivate.

28 Cu toate acestea, reclamantele nu contestă în mod serios afirmația din decizia atacată, potrivit căreia „capacitatea de producție a instalațiilor CSC permite să se afirme că societatea poate satisface cererea Zoja, dat fiind că aceasta din urmă reprezintă un procent destul de mic (aproximativ 5-6 %) din producția globală de nitropropan a CSC”.

Concluzia este că, într-adevăr, Comisia a fost îndreptățită să considere că argumentele respective nu pot fi luate în considerare.

29 Prin urmare, aceste argumente trebuie să fie respinse.

d) Cu privire la efectele asupra comerțului între statele membre

30 Întrucât reclamantele au susținut că, în cazul de față, este vorba în esență de piața mondială, întrucât Zoja comercializează 90 % din producția sa în exteriorul pieței comune, în special în țările în curs de dezvoltare, care constituie o piață mult mai atrăgătoare pentru medicamentele antituberculoase decât țările din Comunitate, unde tuberculoza a dispărut în mare parte.

Debușeurile deținute de Zoja în cadrul pieței comune sunt reduse și mai mult ca urmare a faptului că, în mai multe state membre, acestea sunt blocate de brevetele altor societăți, în special ale American Cyanamid, care împiedică vânzarea specialităților sale pe bază de etambutol.

Prin urmare, abuzul de poziție dominantă, chiar dacă este dovedit, nu intră sub incidența articolului 86, care nu interzice un astfel de abuz decât „în măsura în care ar putea aduce atingere comerțului dintre statele membre”.

31 Această formulare urmărește să delimiteze domeniul de aplicare a normelor comunitare în raport cu legislațiile naționale.

Prin urmare, aceasta nu poate fi interpretată ca restrângând domeniul de aplicare a interdicției formulate la, exclusiv, activitățile industriale și comerciale pentru aprovizionarea statelor membre.

32 Interdicțiile de la articolele 85 și 86 trebuie să fie interpretate și aplicate în lumina articolului 3 litera (f) din tratat, care prevede că acțiunea Comunității include instituirea unui regim care să împiedice denaturarea concurenței pe piața comună, precum și în lumina articolului 2 din tratat, care acordă Comunității misiunea „să promoveze în întreaga piață comună o dezvoltare armonioasă a activităților economice”.

Prin interzicerea exploatării în mod abuziv a unei poziții dominante pe piață, în măsura în care aceasta poate aduce atingere comerțului între statele membre, articolul 86 vizează atât practicile care pot cauza un prejudiciu direct consumatorilor, cât și pe cele care le cauzează un prejudiciu indirect aducând atingere unei structuri de concurență efectivă, astfel cum este prevăzută la articolul 3 litera (f) din tratat.

33 Prin urmare, autoritățile comunitare trebuie să ia în considerare comportamentul incriminat cu toate consecințele asupra structurii concurenței pe piața comună, fără a face deosebire între producția pentru comercializare în cadrul pieței comune și producția pentru export.

Atunci când deținătorul unei poziții dominante stabilit în cadrul pieței comune urmărește, prin exploatarea în mod abuziv a acestei poziții, să elimine un concurent stabilit de asemenea în

cadrul pieței comune, nu contează dacă acest comportament privește activitățile de export ale acestuia sau activitățile sale pe piața comună, din moment ce este evident că această eliminare va avea repercusiuni asupra structurii concurenței pe piața comună.

34 Argumentul contrar ar conduce, practic, la o situație în care CSC și Istituto ar controla producția și debușeurile societății Zoja.

Prețurile sale de cost au fost afectate de aceasta în așa fel încât producția sa de etambutol riscă să nu mai poată fi comercializată.

35 Din dezbateri reiese că, în prezent, Zoja poate totuși să exporte și exportă *de facto* produsele în cauză către cel puțin două state membre.

Aceste exporturi sunt puse în pericol de greutățile făcute acestei societăți și, din această cauză, se poate aduce atingere comerțului între statele membre.

e) Cu privire la unitate economică dintre CSC și Istituto

36 Întrucât invocând jurisprudența Curții, în special hotărârile 48/69, 52/69 și 53/69 din 14 iulie 1972 (Recueil, 1972, p. 619, 787 și 845), reclamantele contestă faptul că CSC își exercită efectiv puterea de control asupra societății Istituto și că cele două societăți constituie o unitate economică.

Cele două societăți au acționat întotdeauna în mod independent, astfel încât CSC nu poate fi făcută responsabilă de acțiunile societății Istituto, nici Istituto de acțiunile societății CSC.

Prin urmare, presupunând că CSC deține o poziție dominantă pe piața mondială a materiilor prime pentru producția de etambutol, aceasta nu a acționat în cadrul Comunității, autorul comportamentului incriminat neputând fi decât Istituto care, cu toate acestea, nu deține o poziție dominantă pe piața respectivă.

37 În capitolul II-A, decizia atacată a descris participarea CSC la capitalul și administrarea societății Istituto, a semnalat că raporturile anuale ale societății CSC arată că Istituto este una dintre filialele sale, a dedus din interdicția făcută în 1970 de CSC distribuitorilor de a revinde nitropropan și aminobutanol pentru producția de etambutol că aceasta nu se abține de la exercitarea puterii sale de control asupra societății Istituto, și a observat o tentativă a societății Istituto de a absorbi Zoja prin intermediul unei fuziuni, ceea ce face neverosimil faptul că CSC nu a avut cunoștință de aceasta.

S-a concluzionat că „CSC deține puterea de control asupra societății Istituto și exercită efectiv această putere cel puțin în ceea ce privește raporturile cu Zoja” și, prin urmare, este necesar să se considere că societățile CSC și Istituto constituie, în raporturile lor cu Zoja și în sensul aplicării articolului 86, una și aceeași întreprindere sau entitate economică.

38 Rezultă, în primul rând, din pasajele citate că nu este întemeiată și trebuie, prin urmare, să fie respinsă obiecția potrivit căreia Comisia și-a schimbat atitudinea în cursul prezentei proceduri ca urmare a faptului că, după ce a afirmat în decizia sa că cele două societăți constituie o unitate economică în toate privințele, aceasta și-a restrâns poziția la ideea că, în orice caz, societățile au acționat precum o astfel de unitate în raporturile cu Zoja.

39 Cu privire la fondul capătului de cerere, pe lângă elementele oferite în capitolul II-A, decizia atacată include și alte elemente care pot dovedi temeinicia argumentului său privind unitatea economică a societăților CSC și Istituto în comportamentul acestora față de Zoja.

În această privință este extrem de semnificativă coincidența, semnalată în capitolul III-A, referitoare la perioadele în care CSC a decis să extindă producția până la o etapă ulterioară de finisare, iar Istituto, fost distribuitor de nitropropan și aminobutanol, și-a început activitatea de producător de etambutol.

Este dificil să nu se asocieze decizia societății CSC de a nu mai vinde nitropropan și aminobutanol cu excepția făcută pentru Istituto căreia, în scopul propriei producții de etambutol și de specialități pe bază de etambutol, i s-a livrat dextro-aminobutanol.

40 Este semnificativă, de asemenea, situația semnalată în capitolul III-A din decizie, când Istituto a cumpărat cantitățile de nitropropan încă disponibile pe piață pentru a le revinde producătorilor de vopsele și le-a interzis acestora să le revândă pentru utilizări farmaceutice în exteriorul pieței comune.

41 În ceea ce privește piața nitropropanului și a produselor derivate, comportamentul societăților CSC și Istituto a fost caracterizat de o unitate de acțiune evidentă, ceea ce, ținând seama de puterea de control a societății CSC asupra societății Istituto, confirmă concluziile din decizia atacată că cele două societăți trebuie considerate, în ceea ce privește raporturile cu Zoja, ca o singură unitate economică și că li se poate imputa în mod solidar comportamentul incriminat.

În aceste împrejurări, trebuie respins și argumentul societății CSC, conform căruia aceasta nu a acționat în interiorul Comunității și că, prin urmare, Comisia nu are competență pentru a aplica Regulamentul nr. 17/62 în cazul său.

II — Cu privire la măsurile ordonate și sancțiunile pronunțate în decizia atacată

42 Întrucât decizia atacată a dispus ca societățile CSC și Istituto, sub sancțiunea unei penalități cu titlu cominatoriu, să livreze societății Zoja 60 000 kg de nitropropan sau 30 000 kg de aminobutanol în termen de 30 de zile, precum și să prezinte Comisiei spre aprobare, în termen de două luni, propuneri privind aprovizionarea ulterioară a societății Zoja și le-a aplicat în mod solidar o amendă de 200 000 de unități de cont, respectiv 125 000 000 de lire.

43 Reclamantele contestă, în primul rând, faptul că dispoziția de la articolul 3 din Regulamentul nr. 17/62, în temeiul căreia Comisia poate obliga întreprinderile în cauză să înceteze o încălcare constatată, împuternicește această instituție să ordone livrări specifice și determinate.

44 În al doilea rând, acestea reproșează Comisiei că a abuzat de competențele destinate să împiedice denaturarea concurenței în cadrul pieței comune și că a dat dispozițiilor articolului 86 o aplicare care depășește teritoriul Comunității atunci când a dispus livrări disproporționale cu nevoile societății Zoja pentru aprovizionarea clienților săi în Comunitate, livrări care corespund mai degrabă activității societății pe piața mondială.

45 Cu privire la primul capăt de cerere, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul nr. 17, Comisia poate, în cazul în care constată o încălcare a dispozițiilor articolului 86, „să oblige printr-o decizie întreprinderile [...] în cauză să înceteze încălcarea constatată”.

Aplicarea acestei dispoziții trebuie să se facă în funcție de natura încălcării constatate și poate include, de asemenea, ordinul de a întreprinde anumite activități sau prestații, omise în mod ilegal, ori interdicția de a continua anumite activități, practici sau situații contrare tratatului.

În acest sens, Comisia poate, eventual, să oblige întreprinderile în cauză să îi prezinte propuneri pentru a readuce situația în conformitate cu dispozițiile tratatului.

În cazul de față, după ce a constatat că refuzul de a vinde este incompatibil cu articolul 86, Comisia putea să dispună atât livrarea anumitor cantități de materii prime pentru a compensa refuzul de a vinde constatat, cât și prezentarea unor propuneri pentru a împiedica repetarea comportamentului incriminat.

Pentru a asigura efectul util al deciziei sale, Comisia putea stabili minimul necesar pentru a asigura remedierea încălcării și a proteja Zoja de consecințele încălcării.

Atunci când a ales să se ghideze pentru nevoile acestei societăți după criteriul cantității livrărilor anterioare, Comisia nu și-a depășit puterea de apreciere care îi aparține în acest sens.

47 Prin urmare, primul capăt de cerere nu este întemeiat.

48 Cu privire la al doilea capăt de cerere, s-a constatat deja anterior că nu se poate deduce din formularea „în măsura în care ar putea aduce atingere comerțului dintre statele membre” că numai consecințele unei eventuale încălcări asupra comerțului intracomunitar trebuie luate în considerare atunci când se pune problema delimitării încălcării și a consecințelor acesteia.

Pe de altă parte, o măsură restrânsă conform sugestiei reclamantelor ar fi avut ca rezultat posibilitatea de a controla producția și debușeurile societății Zoja de către CSC și Istituto și de a pune societatea într-o situație în care prețurile de cost ar fi fost afectate în așa mod încât producția sa de etambutol risca să nu mai poată fi comercializată.

În aceste împrejurări, Comisia a putut considera că menținerea unei structuri de concurență efectivă necesita măsurile în cauză.

49 Deși în decizia atacată și în cursul prezentei proceduri Comisia a evitat în mod constant să abordeze obiecția în cauză în modul în care a fost susținută de reclamante, aceasta a susținut încă din expunerea de obiecții că, întrucât comportamentul incriminat urmărea să elimine unul din principalii concurenți pe piața comună, era necesar în primul rând să se prevină denaturarea concurenței comunitare prin măsuri corespunzătoare.

Atât în decizia atacată, cât și în procedura scrisă, măsurile luate au fost justificate de necesitatea de a evita ca, pe de o parte, comportamentul societăților CSC și Istituto să aibă efectul incriminat și, pe de altă parte, ca Zoja să fie eliminată din rândul principalilor producători de etambutol în Comunitate.

Acest argument atinge fondul litigiului și, prin urmare, nu poate fi considerat insuficient.

În consecință, capătul de cerere respectiv nu poate fi luat în considerare.

III — Cu privire la amenda aplicată

51 Întrucât decizia atacată a aplicat în mod solidar societăților CSC și Istituto o amendă de 200 000 de unități de cont, respectiv 125 000 000 de lire.

Chiar dacă cuantumul ridicat al amenzii este justificat de gravitatea încălcării, este necesar să se ia în considerare durata acesteia, stabilită prin decizie la doi ani sau mai mult, însă aceasta ar fi putut fi redusă, respectiv la o jumătate de an după data primului refuz din partea CSC-Istituto, în cazul în care Comisia, sesizată prin plângerea societății Zoja din 8 aprilie 1971, ar fi intervenit mai rapid.

În plus, consecințele negative ale comportamentului incriminat au fost limitate ca urmare a faptului că CSC-Istituto au efectuat livrările dispuse prin decizia respectivă.

52 Având în vedere în special aceste circumstanțe, este necesar să se reducă amenda și să fie limitată la 100 000 de unități de cont, respectiv 62 500 000 de lire.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru de partea care a câștigat.

Întrucât reclamanta a căzut în pretenții cu privire la aspectele esențiale, aceasta trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată în prezenta procedură.

Pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;
după ascultarea raportului judecătorului-raportor;
după ascultarea pledoariilor părților;
după ascultarea concluziilor avocatului general;
având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 86;
având în vedere Regulamentul financiar din 30 iulie 1968, în special articolul 17;
având în vedere Regulamentul nr.17/62 al Consiliului și Regulamentul nr. 99/63 al Comisiei Comunității Economice Europene;
având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;
având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene;

CURTEA,

respingând orice alte concluzii, mai ample sau contrare, hotărăște:

1) Respinge acțiunile în anulare în cauzele 6 și 7/73.

2) Reduce amenda aplicată în mod solidar reclamantelor prin Decizia Comisiei din 14 decembrie 1972 (JO L 299, 31 decembrie 1972, p. 51 și următoarele) la 100 000 de unități de cont, respectiv 62 500 000 de lire.

3) Obligă reclamantele la plata cheltuielilor de judecată.

Lecourt	Donner	Sørensen	Monaco	Mertens de Wilmars
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 6 martie 1974.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
R. Lecourt